

Výzva Budování kapacit pro rozvoj škol II
Povinně volitelná aktivita č. 7

Didaktický posudek programu

Dva odborné a didaktické posudky jsou součástí finální verze každého vytvořeného programu. Dva posuzovatelé zpracovávají posudky nezávisle jeden na druhém a současně se nepodíleli na tvorbě posuzovaných programů a s nimi souvisejících materiálů. Smysl a podmínky zpracování odborných a didaktických posudků jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část, kap. 5,2,4:

Případné připomínky a návrhy posuzovatelů příjemce vypořádá a zadá posuzovatelům (kteří zpracovali původní posudek) následně vypracování nového posudku. Podmínkou pro schválení výstupu jsou dva doporučující posudky, které budou součástí finální verze programu.

Schvalující posudky potvrzují soulad nově vytvořeného programu se zaměřením výzvy, soulad se strategickými dokumenty, s pojetím Kompetencí pro demokratickou kulturu, s požadavky na výstupy této aktivity a potvrzují potřebnou odbornou a didaktickou úroveň vytvořeného programu.

I.

Příjemce	České vysoké učení technické v Praze
Registrační číslo projektu	CZ.02.3.68/0.0/.0.0/16_032/0008181
Název projektu	Informace pro rozvoj demokratické společnosti
Název vytvořeného programu	Média a informační bezpečnost pro studenty se speciálními vzdělávacími potřebami (neslyšící, osoby se sluchovým postižením)
Pořadové číslo zprávy o realizaci, ke které je posudek dokládán	7

II.

1. Celkové zhodnocení programu

a) Je název programu srozumitelný a vyjadřuje jeho obsah?

Název programu je srozumitelný a je z něho čitelné obsahové zaměření, které vystihují tři základní klíčová slova: média, informační bezpečnost a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami. Tematické propojení těchto opěrných bodů cílí na vytvoření vzdělávací nabídky orientované na rozvoj schopností, dovedností a komunikačních kompetencí této specifické skupiny, které je třeba poskytnout nástroje pro identifikaci mediálních manipulací a také pro účinnou ochranu před nimi.

b) Odpovídá název programu názvu, který příjemce uvedl do přílohy žádosti o podporu Přehled vytvářených programů a zvolených tematických oblastí?

Cíl je totožný a neodlišuje se od původního uvedeného názvu programu: podpora komunikace, kritického myšlení včetně odkazu na specifickou způsobu a formy atypického získávání informací u skupiny se sluchovým postižením a u osob neslyšících. Program považuji za velmi přínosný, protože potenciální rizika u této skupiny jsou několikrát větší než u majoritních studentů bez takto závažných omezení. V podstatě tvůrci programu realizují všechny klíčové kompetence (kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikační kompetence, kompetence sociální a personální, kompetence občanská).

c) Je jasně stanoven cíl programu?

S odkazem na předchozí bod autoři programu velmi pregnantně definovali jeho cíl: začlenit tuto skupinu do normální občanské společnosti, propojit formální a neformální vzdělávání prostřednictvím kritického myšlení. Podle mého názoru jsou zde důležité zejména kompetence komunikativní, jako bezpečné využívání tzv. nových médií, ověřování informací, rozvoj dovedností bezpečně pracovat s internetem.

d) Je dosažení vzdělávacího cíle programu reálné?

Dosažení cílů je reálné, protože projekt je důsledně rozpracován do nejmenších detailů a celkově je na vysoké kvalitativní úrovni. Z uvedené řady projektů *Informace pro rozvoj demokratické společnosti* (IRDS) ho považuji za nejlepší. Předložené materiály vzhledem k cílové skupině jsou vizuálně upraveny a z hlediska zvolených forem variabilně pestré. Pedagogové v rámci své přípravy mají k dispozici tři varianty (videa bez úprav, videa s pevnými tituly, videa s překladem do českého znakového jazyka). Pracovní listy a pracovní sešity se slovníčkem mají adekvátní metodiku, jsou podrobné s dostatečným manuálem. Forma prezenční výuky probíhá hromadně, po skupinách, i samostatně (event. s asistentem) nebo čistě individuálně. V podstatě se tu realizují za účelem dosažení cíle všechny možné formy vzdělávání.

e) Je vzdělávací cíl stanoven v souladu s *Kompetencemi pro demokratickou kulturu* – viz kap. 2 *Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část*?

Vzdělávací cíl je stanoven v souladu s *Kompetencemi pro demokratickou kulturu* podle kap. 2 *Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část*. Vzdělávací cíl byl také realizován v souladu s *Koncepcí podpory mládeže v letech 2014-2020*, a proto program lze použít v různých vzdělávacích oblastech, např. pro vzdělávací blok *Člověk a jeho svět*, nebo pro blok *Mediální výchova, Umění a kultura, Jazyk a jazyková komunikace*.

- f) *Pokud je program určen dětem a žákům, jsou rozvíjeny odpovídající klíčové kompetence? Je vzdělávací cíl stanoven v souladu s příslušným RVP?*

S odkazem na předchozí body program rozvíjí, jak jsme již konstatovali, všechny možné klíčové kompetence. V podstatě se u této cílové skupiny nejedná o nová témata, studenti už mají z minulosti rámcové informace a dovednosti získané ještě na základní škole a průběžně ve svých volnočasových aktivitách. Nyní se tyto schopnosti tvořivě rozvíjejí. Není pochyb o tom, že vzdělávací cíl je v souladu s RVP, v jeho centru je úsilí poskytnout studentům se specifickými potřebami nástroje pro získání informací souvisejících s problematikou mediální výchovy (s důrazem na tzv. nová média) a informační bezpečnost.

- g) *Pokud je program určen pedagogům, odpovídá vzdělávací cíl programu potřebám jejich pedagogické praxe?*

Program sice není primárně určen pedagogům, ale v rozsáhlé a pečlivě sestavené *Metodice pro pedagogii* lze vyzdvihnout obsahové průřezy z jednotlivých témat i podrobné zásady a doporučení pro práci s programem. Vedle metodických pokynů jsou k dispozici i praktické rady pro příjemce programu. Materiály jsou vedle tištěné podoby online dostupné pro pedagogy i širší veřejnost. Součástí těchto materiálů jsou i instruktážní videa, která pedagogům slouží jako inspirační zdroj pro vlastní činnost.

- h) *Je jasně stanovena cílová skupina?*

Cílová skupina je jasně stanovena. Jedná se o středoškolské obory s maturitou, konkrétně o první a zejména druhý ročník škol určených pro sluchově postižené a neslyšící. Uvádí se – a s tím lze souhlasit –, že program může být zčásti využitelný i u posledních ročníků základní školy. Velikost cílové skupiny je zde omezena zhruba na dvě desítky, což souvisí s vnitřním režimem školy a s jejími praktickými možnostmi. V *Metodice pro pedagogii* je vzorově provedena specifikace této cílové skupiny podle stupně jednotlivého poškození sluchu, a to i přes skutečnost, že tato poškození mohou být nejrůznějšího stupně a druhu. Je třeba si uvědomit, že tuto cílovou skupinu lze jen obtížně typizovat či generalizovat. Jejím spojujícím rysem, který autoři programu správně předpokládají, se stává pozitivní snaha kriticky se poměřit se zdravými, věkově stejnými vrstevníky. Z toho vyplývá zájem této cílové skupiny podílet se společně na realizaci programu.

- i) *Odpovídá zvolená cílová skupina programu údaj, který uvedl příjemce do přílohy žádosti o podporu Přehled vytvářených programů a zvolených tematických oblastí?*

Ano.

- j) *Odpovídá zaměření a obsah programu zvolené cílové skupině?*

Zaměření a obsah programu odpovídá zvolené cílové skupině. Je určen pro prezenční výuku s tím, že ve všech hodinách se uplatňuje kombinace výukových metod a pestré střídání forem práce se studenty. Jak teoretická, tak i praktická část (exkurze, diskuse, besedy, psaní samostatné práce) mohou být pro studenty zajímavé. Důraz v informativní části, jak jsem mohl vyzpozorovat, vychází z principu vizualizace a citového ztotožnění s obsahem programu. Odtud je patrná inspirace waldorfskou pedagogikou (akcent na výtvarnou kreativitu, příslušné kompetence, jako hravost a citová sebereflexe). Uvedli jsme, že autoři zvolili funkční propojení formálního a neformálního vzdělávání,

protože hlavním cílem se stává všestranný rozvoj osobnosti, a nikoli jen účelové získání informací bez praktického použití.

- k) *Pokud se jedná o program s uzpůsobením pro žáky se SVP ve smyslu společného vzdělávání, je splněna podmínka, že jej mohou žáci se SVP bez problému absolvovat?*

Jedná se o program s uzpůsobením pro žáky pro SVP ve smyslu společného vzdělávání. Žáci jej mohou bez problému v rámci své komunity absolvovat. Nejedná se však podle mého názoru o společné vzdělávání se studenty bez specifických potřeb, neboť jsou zde zvoleny metody sice společné, ale jinak realizované. Zkušenosti s realizace programu v letech 2019-2021 ukazují, že jej žáci mohou absolvovat už proto, že se sami aktivně zapojili do rozhodovacích procesů při tvorbě výukových materiálů.

- l) *Odpovídá obsah a pojetí programu Kompetencím po demokratickou kulturu a pojetí aktivity č. 7 ve výzvě?*

Ano.

- m) *Není koncepce programu v rozporu s pojetím Kompetencí po demokratickou kulturu a pojetím aktivity č. 7 ve výzvě?*

Koncepce programu není v rozporu s pojetím *Kompetence pro demokratickou kulturu*, protože charakteristika a rozpracování klíčových kompetencí a popis průřezových témat podporuje dosažení relevantního výchovně-vzdělávacího cíle, kterým je všestranný rozvoj osobnosti žáka, jeho funkční začlenění do majoritní společnosti.

- n) *Odpovídá obsah programu zvolené tematické oblasti (viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část), kterou příjemce uvedl do přílohy žádosti o podporu Přehled vytvářených programů a zvolených tematických oblastí?*

Obsah programu zvolené tematické oblasti odpovídá tomu, co žadatel/příjemce uvedl do přílohy žádosti o podporu *Přehled vytvářených programů a zvolených tematických oblastí*. Ze srovnání nevyplývají žádné odchylky. Tvůrci projektu přesně dodržují zadání nejen formálně, ale skutečně příkladným způsobem naplňují jeho smysl.

- o) *Odpovídá hodinová dotace obsahu a cílům programu?*

Hodinová dotace koreluje s obsahem a cílem programu, dokonce s ohledem na specifickou cílovou skupinu byla formálně uzpůsobena. Funkčně působí u této cílové skupiny rozdělení jedné vyučovací hodiny na dvě menší části, např. u tématu A *Nová a stará média* (30 min. teorie a 15 min. praxe). U časové dotace pro variantu A je stanoveno 16 hodin, u časové dotace pro variantu B (skupina dětí s těžším sluchovým postižením, neslyšící, uživatelé českého znakového jazyka) 20 výukových hodin po 45 min. s atypickým rozdělením do bloků po 15 min. s event. krátkou přestávkou po uplynutí 45 min. Poměr teoretické i praktické části je vyvážený. Celkově je tu vytvořen dostatečný časový program pro úspěšné zvládnutí. Jednotlivé tematické bloky i charakteristiky každé hodiny jsou detailně verbálně popsány s příloženými otázkami a metodickými doporučeními např. k závěrečné práci.

- p) *Je program zpracován na dostatečné grafické úrovni s využitím vzoru přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Program je zpracován po grafické stránce velmi kvalitně, protože vzhledem k cílové skupině dbá na vizualizaci a výtvarnou kreativnost, respektuje vzor přílohy pro vzdělávací program (podle webu MŠMT). Jak *Manuál pro učitele*, tak *Pracovní sešit se slovníčkem* a přiložené pracovní listy jsou obrazově pestré. Mám na mysli členění stránky, funkční zařazení obrazů a fotografií, typy písmen, grafické rozlišení primárních a sekundárních informací, tabulky, vtipné karikatury apod. Z tohoto hlediska program vykazuje nadstandardní kvalitu a u této cílové skupiny přispěje k lepší komunikaci.

- q) *Je program zpracován ve všech částech, které obsahuje vzor přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Program je zpracován ve všech částech podle přiloženého vzoru přílohy pro vzdělávací program. Obsahuje *Manuál pro učitele*, *Pracovní sešit se slovníčkem*, *Metodiku*, *Závěrečnou zprávu o ověření v praxi*, také pracovní listy. Vše je podrobně rozpracováno, je zde kompletní popis tematických bloků s charakteristikou vzdělávacího programu. Program má všechny formální náležitosti.

- r) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu tak, jak jsou uvedeny v popisu aktivity č. 7 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Program obsahuje všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu podle předepsaného vzoru. Je detailně prezentován, jsou zde stanoveny základní cíle a definovány klíčové kompetence, metody a způsoby realizace včetně materiálně-technického zabezpečení a také je připojena finanční kalkulace. V druhé části je rozpracován obsah programu s konkrétními, didakticky strukturovanými tematickými bloky (Knihovna, Desatero bezpečnosti na internetu, Komunikace apod.) s rozsáhlou přílohovou částí.

- s) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu minimálně tak, jak je příjemce uvedl v příloze žádosti o podporu Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů projektu ESF?*

Program obsahuje splněné všechny dílčí výstupy vzdělávacího programu, jak je příjemce uvedl v příloze žádosti o podporu *Přehled klíčových výstupů...* Především program vytvořil podle plánu následující výukové materiály jako instruktážní videa, pracovní sešity s pracovními listy (se slovníčkem relevantních pojmů), metodiku pro pedagogy. Témata materiálů program rozpracoval ve čtyřech oblastech (Nová a stará média, Knihovna, Desatero bezpečnosti na internetu, Komunikace). U všech témat proběhlo ověření. Výstupy z projektu umožňují dětem vyjádřit se vlastní grafickou či výtvarnou tvorbou (rozvoj výtvarné kreativity). Pedagogové ze struktury projektu mohou bezproblémově vybírat např. v rámci RVP celý blok, anebo jednotlivá témata jako dílčí výstupy přiřadit k základním předmětům, jako je Český jazyk a literatura, Informační technologie či Základy společenských věd).

- t) *Proběhlo ověření programu dle podmínek uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část – viz kap. 2 a kap. 5.2.4?*

Příložené dokumenty jednoznačně potvrzují, že proběhlo úspěšné ověření programu dle podmínek uvedených v *Pravidlech pro žadatele a příjemce*, a to i přes ztížené podmínky vyvolané pandemickou situací. Závěrečná zpráva je k dispozici na webových stránkách s tím, že rozpisu časových dotací byly upraveny po poradě s pedagogy cílové školy. Do závěru tematických bloků autorky navíc vkládaly zkušenosti z realizace praktických činností. Také pro pedagogy v tomto směru mohou sloužit příložené pokyny pro efektivnější komunikaci (příloha č. 3) či v příloze 4 zachycení zpětných reflexí studentů po skončení teoretické i praktické části. Ověření programu reálně proběhlo na škole v Hradci Králové (spojená škola pro mateřinky, základní, střední a vyšší odborný stupeň). Exkurze i navzdory ztíženým podmínkám byly realizovány v regionální redakci Českého rozhlasu v Hradci Králové a v tamější městské knihovně a v centru celoživotního vzdělávání.

- u) *Je součástí finální verze programu Zpráva o ověření programu v praxi (viz vzor na webu MŠMT)? Byly do finální verze programu skutečně zapracovány poznatky z ověření programu v praxi?*

S odkazem na předchozí bod třeba konstatovat, že projekt obsahuje *Zprávu o ověření programu v praxi*, do jejíž finální verze byly zohledněny poznatky z reálného ověření programu v praxi. Vyzdvihují, že sami neslyšící se podíleli na ověřování teoretických výukových materiálů, které také reagovaly na připomínky pedagogů. Co se týče besed, které nejvíce rezonovaly u studentů, lze do budoucna doporučit setkání s mediálně známou smyslově postiženou osobností sportovního či uměleckého zaměření pocházející z daného regionu. Tato osobnost slouží jako pozitivní vzor. U popisu jednotlivých hodin oceňují zařazení kurzivovaných postřehů, čemu žáci rozuměli a co jim dělalo problémy (např. vysvětlení knihtisku u starých médií, nebo interpretace tzv. časové přímky). Postřeh, že žáci znají jistým způsobem pojem, ale absentuje u nich zapojení tohoto pojmu do kontextu, nás musí nutit k intenzivnější sémiotické vizualizaci a výtvarné názornosti např. způsobem praktického předvedení (možné spíše u konkrétních pojmů). Pro abstraktní pojmy asi nejlépe volit názorné video s následným komentářem.

- v) *Vypořádal a zapracoval příjemce Vaše případné připomínky a návrhy, pokud jste je před vypracováním této finální verze posudku vznesl/a?*

Nebyly vzneseny.

- w) *Jaké jsou slabé a silné stránky programu?*

Slabé stránky: nejsou zjevné.

Silné stránky:

1. Obsahové i formální rozpracování programu do podrobných detailů.
2. Použitelnost programu v praxi dalšími subjekty.
3. Zajímavá a moderní prezentace témat využívající moderní technologie.
4. Funkční poměr teoretické a praktické přípravy.
5. Variabilita výukových metod, pestrost cvičení a způsob ověřování výsledků.
6. Obecně vysoká didaktická úroveň.

- x) *Jak hodnotíte celkové zpracování programu a jeho kvalitu? Vložte slovní hodnocení. Pokud byste měl/a program ohodnotit známkou, jakou mu udělíte? Známkování jako ve škole, tj. od jedničky (nejlepší hodnocení) do pětky (nejhorší hodnocení).*

Celkové zpracování programu hodnotím velmi vysoko. V projektech IRDS jde bezesporu o nejlepší projekt, který svým obsahovým i formálním charakterem zohlednil cílovou skupinu se specifickými potřebami. Program respektuje moderní technologie, nepracuje pouze s tradičními didaktickými pomůckami, ale je už skutečně směřován do 21. století už třeba jen tím, jak předvádí tzv. nová média. Např. pro práci se sešitem studenti budou potřebovat elektronické zařízení s aplikací pro čtení OR kódů, pracují zde s vysvětlením, co je to tzv. digitální stopa a její ověření (nalepení printscreenu do pracovního sešitu a s časovým odstupem provedení komparace). Program dává i prostor pro seberealizaci studentů – srov. na vysoké výtvarné úrovni obrázky s uvedením jmen autorů. Jsou velmi vtipné, výstižné, názorné a celkově svědčí o studentském zájmu o probíraná témata. Vytvořené materiály žáky aktivizují, vedou k přemýšlení, ke hledání odpovědí. Vyjadřování žáků k tematice je nejen písemné, ale i výtvarné a grafické, což je u této specifické skupiny funkční.

Projektů uděluji známku: výborně (1)

- y) *Doporučujete program k realizaci tvůrcem programu?*

Program lze doporučit k realizaci tvůrcem programu. Už první ověření ukázalo na jeho nosnost a úspěšnost.

- z) *Doporučujete program k realizaci i dalšími subjekty?*

Ano. Program i přes své specifické zaměření má vysokou potencialitu k úspěšné realizaci i dalšími subjekty. Je koncipován tak, že např. pedagogové mohou si v rámci své přípravy vybírat ze tří variant, přičemž zvolená témata se prolínají různými vzdělávacími oblastmi. Projekt má skutečně originální pilotní charakter.

2. Zhodnocení programu z didaktického hlediska

a) Jsou zvolené metody, postupy a formy výuky/realizace programu vhodné?

Zvolené metody, postupy a formy výuky, jsou vhodné, především jsou kombinovatelné a pestré, a proto aktivizující. V první teoretické části se pracuje s receptivní metodou s výukovými materiály (pracovní sešit, listy, slovníček, video, vizualizace apod.). Praktická část je postavena na prohlubování teoretickým znalostí prostřednictvím exkurzí, besed, diskusí (i formy jsou pestré – řízený dialog, prezentace v PowerPointu). Neustále se používají počítače, tablety (samozřejmě, přizpůsobené komunikačním možnostem této specifické skupiny), dataprojektor, whiteboard, popisovače apod. Upozornil jsem, že je tu silná inspirace waldorfskou pedagogikou vzhledem k nutné vizualizaci výtvarné představitivosti a také požadavek pocitové sebereflexe. Celkově program neustále pracuje s moderními digitálními technologiemi 21. století.

b) Odpovídají zvolené metody, postupy a formy dané cílové skupině?

Zvolené metody, postupy a formy cílí na specifickou skupinu neslyšících či na osoby se sluchovým postižením už jen tím, že např. neslyšící si nemohou tradičním způsobem zapisovat poznámky, ale musí využít moderní technologie a vícezdrojový sběr informací (např. při práci s tzv. digitální stopou, nebo při vysvětlení kyberprostoru). K práci se sešitem studenti potřebují elektronické zařízení s aplikací pro čtení OR kódů. Také jsou tu inspirativní rady pro efektivnější komunikaci s touto cílovou skupinou, která vychází ze zvláštní nonverbální komunikace. Zvolené metody a formy zde slouží k budování audio-vizuálně-orální komunikace, která u této skupiny přispívá k jejich integraci do majoritní společnosti.

c) Odpovídá obsah a odborná náročnost programu zvolené cílové skupině?

Obsah i náročnost programu koreluje se zvolenou cílovou skupinou. Především autorky projektu do pracovního sešitu zařadily slovníčky abstraktních pojmů, které jsou dobře vysvětleny. Výklad a sdělování poznatků či nových informací je definiční a jednoznačné, graficky odlišené podle důležitosti. Rovněž sympaticky působí velikost a zatučení písmen či slov z typografického hlediska, přičemž abstraktní pojmy jsou vysvětlovány prostřednictvím videoprezentace. První a druhé ročníky SŠ nemohou mít problémy při studiu těchto materiálů, které nutí k zamýšlení a samostatnému hledání odpovědi už jen tím, že žáci v podstatě po každé hodině si výtvarně, graficky nebo písemně vyjadřují k danému tématu.

d) Pokud je program určen pro děti a žáky, jsou zohledněny věkové zvláštnosti dané cílové skupiny?

Upozornili jsme, že program svým charakterem je zaměřen na první a druhé ročníky SŠ. Bezprostředně s výjimkou posledního ročníku ZŠ program není určen pro druhý stupeň, ale výhodou je zde realizovaná zpětná vazba od studentů, čímž se přínosně upozorňuje na řadu problémů v nejednotnosti vzdělávání neslyšících, např. zda studenti mají dostávat relevantní informace jako jiné skupiny, anebo informace speciálně upravené s ohledem na neslyšící (neexistence eticky závažné komunikační normy). Projekt klade velké nároky na pedagogy, protože je pouze na jejich volbě, jaké materiály využijí. Vzhledem k charakteru probíraných témat věnovaných šanci na rovnoprávný život adekvátní pro tento projekt je středoškolská skupina, nikoli žáci druhého stupně.

e) *Pokud je program určen pro pedagogy, jsou z hlediska andragogiky zvoleny odpovídající formy výuky?*

Projekt není bezprostředně určen pedagogům, avšak *Metodika pro pedagogy* představuje pro vyučující praktický návod, jak vyučovat studenty se sluchovým postižením a neslyšící. Předkládané vzdělávací programy kladou důraz na rozhodování mladého člověka v demokratické společnosti, na rovnocenný přístup k informacím. Výkladová část materiálu svým charakterem představuje menší monografickou studii s didaktickou aplikací.

f) *Je v programu zvolena a realizována vhodná forma motivace cílové skupiny?*

V programu je neustále přítomna motivace cílové skupiny, a to pestrostí metod a kombinováním forem práce. Projevuje se to specifickým rozdělením hodiny na menší časové úseky, zkrácením teoretické části a častějším zařazováním přestávk, aby studenti se mohli intenzivněji soustředit na probírané učivo.

g) *Jsou využity vhodné aktivizační metody?*

Aktivizační metody jednoznačně převládají. U každé hodiny, jak jsem mohl pozorovat, probíhá souhrnné hodnocení, dochází vždy ke shrnutí probraného tématu a k jeho opakování. Materiály využívají při fixaci učiva sebereflexi studentů. Uplatňuje se tu při výkladu abstraktních pojmů videoprezentace nebo práce se slovníčkem, která podporuje intenzivnější řešení úkolů. Vzorově působí např. Příloha 6-Řešení pracovních sešitů s pestrou paletou příkladů a úkolů včetně správných odpovědí. Formy úkolů jsou kombinační, namátkou vyjmenuj, napiš, správně zatrhni (a, b, c), umělecky ztvárni (nakresli, nalep foto), přiřaď, zkus napsat básničku o médiích, navrhni, popiš doplňovačku, nalep printscreen, zapiš, vyjádři zkušenosti v jiném než českém jazyce. Jak je zřejmé z tohoto výčtu, drtivá většina metod směřuje k tvořivé seberealizaci a prezentaci studentů, k jejich samostatné práci.

h) *Jsou v programu využívány vhodné didaktické pomůcky?*

Už jsme upozornili, že v programu jsou využity veškeré didaktické pomůcky, a to nikoli tradiční, ale využívající moderní technologie (počítač, tablet, whiteboard, popisovač, fotoaparát, PowerPoint, video). K tomu bych jen doplnil, že by bylo dobré používat velmi oblíbenou činnost, práci s vlastním mobilem.

i) *Je metodika programu zpracována na potřebné didaktické úrovni?*

Po této stránce je projekt ideálně vypracován. Kvalita se projevuje ve výkladové části, v komentářích, v otázkách, v pracovních sešitech i listech. O kvalitě metodické úrovně svědčí zpětné hodnocení studentů, kteří program celkově hodnotili na výbornou.

- j) *Obsahuje program všechny potřebné materiály, prezentace, odborné texty, baterie příkladů dobré praxe, seznam doporučené literatury, internetové odkazy, klíče k listům úkolů, křížovek, kvízů, poznatky z ověření v praxi atd.?*

Program v zásadě obsahuje všechny potřebné materiály, jsou zde k dispozici internetové odkazy, ale i doporučení na tištěnou odbornou literaturu, klíče k listům úkolů (klíč ke cvičení je správně zařazen do *Metodiky pro pedagogy*). Cvičební příklady jsou velmi pestré, sebehodnotící komentáře pedagogů reagují na poznatky z ověření v praxi. Grafika a typografická realizace pracuje na principu oblíbené komiksové komunikace, tj. na vizualizaci.

- k) *Jak hodnotíte celkovou didaktickou úroveň programu?*

Celkovou didaktickou úroveň předloženého programu hodnotím vysoce kladně. Jak svým rozsahem, tak i kvalitou všechny vypracované materiály jsou nadstandardní a respektují studentské potřeby. Tematické okruhy sjednocené problematikou mediální výchovy jsou didakticky dobře uchopeny. Připojené obrázky s uvedením jmen autorů (závěrečné práce) svědčí o úspěšném ohlasu a ověření mezi žáky i mezi pedagogy, jimž byl program představen v rámcové podobě. Celkově projekt poskytuje prostor pro samostatnou a tvořivou práci studentů. Cvičení jsou pestrá, obsahově zajímavá, shrnující: korespondují s obsahem výkladu a terminologickým slovníčkem. Zpráva o ověření programu v praxi je konkrétní a je z ní evidentní, jaké jednotlivé kroky probíhaly, protože popis procesu ověření důkladně analyzoval zájem cílové skupiny se specifickými potřebami. Jde o jakousi rozvedenou, výstižnou SWOT-analýzu s klady a zápory. Třeba pozitivně hodnotit i skutečnost, že projekt byl úspěšně realizován i přes obtížnou pandemickou situaci.

Případné další komentáře/poznámky k programu

Tento program *Média a informační bezpečnost pro studenty se speciálními vzdělávacími potřebami* v rámci realizované výzvy (IRDS, Budování kapacit pro rozvoj škol II) hodnotím po obsahové i didaktické stránce jako nejlepší. Vedle jeho konkrétního přínosu (informační hodnota vzdělávacího programu a rozvoj konkrétních dovedností a schopností) oceňuji, že realizace projektu ukázala na obecnější problémy ve vzdělávání skupiny se specifickými potřebami, tj. na autochtonnost a zároveň nejednotnost v této oblasti vzdělávání (zda takto zaměřená didaktika je schopna reagovat na rychlý rozvoj moderních technologií 21. století?). Projekt ukazuje na skutečnost obsahového základu, tj. na diskutabilní rozsah relevantních informací u témat, která jsou potřebná pro začlenění této cílové skupiny do majoritní společnosti (téma Komunikace) a také na problém, v jaké podobě (zredukováné či normální) mají být tyto výukové materiály studentům předkládány. Diskuse by se měla také soustředit na možnosti a limity českého znakového jazyka jako jazyka rodilých mluvčích u této skupiny. Rovněž za problém lze považovat absenci české normy pro úpravy videa pro neslyšící. Projekt by měl být proto co nejvíce směřován nejen k pedagogické, ale i k širší veřejnosti.

Potvrzují soulad tohoto programu se zaměřením výzvy, se strategickými dokumenty, s pojetím Kompetencí pro demokratickou kulturu a s požadavky na výstupy aktivity č. 7, které jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část (navazující dokument výzvy Budování kapacit pro rozvoj škol II). Program je zpracován kompletně a je na potřebné odborné a didaktické úrovni.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Miloš Zelenka, prof., PhDr., DrSc.	3. 4. 2021, Praha	

